

Idősügy, mint önálló diszciplína

Korfa!!!!!!!!!!!!

2070-RE 100 AKTÍV KORÚRA 52 IDŐS FOG JUTNI !!!!!!! Kérdés, milyen lesz a lakosság összetétele (képessége)?

Sokkal nagyobb probléma, hogy a Európában sok idős szenved demenciában. Magyarországon több mint 300 ezren !

Sok nincs diagnosztizálva. A folyamat későn kezdődik, és lassan folyik, ezalatt az állapot tovább romlik.

Azokra látunk rá, akik az ellátórendszer valamelyik szintjébe bekerülnek, de főleg bentlakás esetén.

Égető szükség van használható demenciastratégiára, szakmai segítségre, iránymutatásra, protokollokra.

Kihívás : egyéni, közösségi, osztársadalmi szemléletmód váltás

Messze a jóléti társadalom küszöbétől

- A szociálisan rászorult egyén (bújtatva az egészségügyben, majd) a „szociálisban” landol
- Előzményi okok:
 - Nukleáris család?
 - Foglalkoztatáspolitikai?
 - Önérvényesítés helyett tehetetlenség ?
 - Esélyegyenlőtlenség?
 - Rossz életminőség?
 - Társadalmi szerepek, szerepvállalások?
 - Nemzedékek közötti társadalmi konszenzus hiánya ?

SZÉLSŐ TELEPÜLÉSEK

- Társadalmilag ?
- Gazdaságilag?
- Település elhelyezkedése szerint ?

SORSOD BORSOD ? – ÉS MÉG SOKAN MÁSOK.....

FELZÁRKÓZTATÁSPOLITIKA

MEGNYUGTATÓ A KÖZÉPKORÚAK IDŐSKORI JÖVŐKÉPE

MITŐL FÜGGHET ?

- - ŐK MILYEN MÉRTÉKIG VOLTAK KÉPESEK BEKAPCSOLÓDNI AZ IDŐS HOZZÁTARTOZÓ GONDOZÁSÁBA?
- MIT VOLTAK KÉPESEK EBBŐL LESZÁRMAZOTTAIKNAK ÁTADNI, AZOK MENNYIRE VOLTAK BEFOGADÓAK? – NEKIK HOL ÉS MILYEN HELYÜK VAN/LESZ A VILÁGBAN
- HOGYAN ÉRTÉKELTÉK AZ ÁLLAMI SZEREPVÁLLALÁST ?
- HOGYAN ÍTÉLIK MEG A GAZDASÁGI TELJESÍTŐKÉPESSÉGÜKET, ANNAK KISZÁMÍTHTÓSÁGÁT
- MILYEN TAPASZTALATUK VAN AZ ELLÁTÓRENDSZEREK FINANSZÍROZÁSÁNAK ALAKULÁSÁRÓL?

A MAI KÖZÉPKORÚ MÁR VALÓBAN MEGFOGJA ÉLNI A PARADIGMAVÁLTÁST ?

MA AZÉRT DOLGOZUNK, HOGY LEDOLGOZZUK A DEFICIT MODELLT. (NEM A VESZTESÉGEKRE KELL ÉPÍTENI)

- AZ ÁHÍTOTT FEJLŐDÉSMODELL :
- - A MEGLÉVŐ KÉPESSÉGEKRE, ADOTTSÁGOKRA VALÓ ÉPÍTÉSRE FÓKUSZÁL, EZEK FELSZÍNRE HOZÁSA, SZINTENTARTÁSA, FEJLESZTÉSE KERÜL A FÓKUSZBA
- HA EZT ELÉRJÜK, SZÉP UTAT TESZÜNK MEG AZ ELLÁTÁSOK HATÉKONYSÁGÁÉRT , ÉS SEGÍTÜNK LEVETKŐZNI A NEGATÍV SZTEREOTÍPIÁKAT

Mikor jó a gondozás? Ha szükségletre épülő

Gondozási krízis kulcsszavai:

- Nő a betöltetlen álláshelyek száma
- Munkabérek
- Férfőhelyek száma/minősége
- Várólista hossza
- Finanszírozások, azok jó gazda módjára való felhasználása
- A bentlakásos intézmények minősége, felszereltsége, rezsiköltségek

Megoldások keresése

- Civil szervezetek dolga nehéz.
- Ingyenes ellátás nincs. Pl. kórházból hazavitt idegen ápolása

HATÉKONYAK, ÉS IGAZSÁGOSAK AZ ELLÁTÁSOK?

BIZTONSÁGOSAN ÉRZI MAGÁT AZ IDŐS AZ ALAPELLÁTÁSBAN?

- 1. segíts magadon.....(FELVETŐDHET AZ ÉRDEMESSÉG/ÉRDEMTELENSÉG KÉRDÉSE, AMIT AZ ELLÁTÓRENDSZERBEN NEM VIZSGÁLUNK. EÜ-BEN SEM!)
- 2. Szűkebb család, tágabb közösség,
- 3. 1993. évi III. tv. – valóban SZÜKSÉGLETT SZERINT – megoldott a saját otthonban történő alapszintű ellátás?
PL: Hány gondozóra jut hány ellátott a házi segítségnyújtásban ?
- 4.) Településszerkezet szerint érdemes lenne differenciálni ?
Egyforma a Budán és a szegregátumban élő idős lehetősége ?
(Az ellátott idősök aránya 1-80% között is szórhat)

SŰRGETŐ KÉRDÉS (RÉGTŐL!!!!!!!!!!)

- -GENERÁCIÓK KÖZÖTTI HÍD ÉPÍTÉSE, BŐVÍTÉSE (Frázis, v valós lehet?)
- KÜZDELEM AZ IDŐSKORI KIREKESZTETTSÉG ELLEN
- AZ IDŐSEK TÁRSADALMI RÉSZVÉTELE (SZŰKEBB, TÁGABB KÖRBEN VALÓ HASZNOSSÁG), SAJÁT SZERVEZŐDÉSEK – TÁRSADALMI SZOLIDARITÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS
- PASSZÍV TUDÁS, TAPASZTALÁS, KÉPESSÉG FELSZÍNRE HOZÁSA – KOMPETENCIA
- TUDÁS, HAGYOMÁNYOK ÁTÖRÖKÍTÉSE (AZ IDŐS EMBER ÉLETMINŐSÉGÉRE NAGY HATÁST GYAKOROL, DE TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HASZNOSSÁGOT IS EREDMÉNYEZ)

ALAPSZOLGÁLTATÁSI FORMÁK:

- **FALU- ÉS TANYAGONDOKI SZOLGÁLTATÁS** (aprófalvak és a külterületek, tanyákon élők hátrányain enyhíti)
- **ÉTKEZTETÉS** (Legalább napi 1xi étkeztetést biztosít, hétvége kivételével)
- **HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS** (Gondozási szükséglettel vezető igénybe) a takarítás, háztartási tevékenység segítése, veszélyhelyzetek megelőzése, személyi gondozási feladatok elvégzése
- **JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS (SZGYF működteti, az év minden napján 0-24 órában)**

65 éves kortól és egyedül élőktől , vagy fogyatékosoktól segélyhívás fut be a diszpécserközpontba , az ügyeletes gondozó a helyszínen dönt a szükséges intézkedésről.

IDŐSEK NAPPALI ELLÁTÁSA (IDŐSEK KLUBJA)

Önálló életvitel segítése, társas kapcsolatok előmozdítása

- -----

NEM A SZOCIÁLIS TÖRVÉNY SZABÁLYOZZA, HANEM OEP (közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatás)

Elsősorban időseknek kórházi tevékenység kiváltása szakképzett ápoló bevonásával

- **OTTHONI SZAKÁPOLÁS** (1996 tól)

Szakosított ellátás (bentlakásos intézményben)

- **SZAKÁPOLÁSI KÖZPONT** (2016-tól van a Szt.-be (szakápolást is nyújtó idősek otthona)
- **ÁTMENETI ELHELYEZÉST NYÚJTÓ INTÉZMÉNYEK** (időskorúak gondozóháza) ideiglenes jelleggel, legfeljebb egy évi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak. Azok kerülhetnek ide, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Nagy részük idősotthoni elhelyezésre vár.
- **IDŐSEK OTTHONA** (meghatározott gondozási szükséglettel rendelkezőket, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő ellátottakat lát el.)

A 2017-es Szt. módosítás értelmében 2023-tól az átmeneti gondozásban lévő férőhelyeket idősek otthonává kellett átalakítaniuk az intézményeknek.

NEM MINŐSÜL SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSNAK :

- NYUGDÍJASHÁZAK (holtig tartó lakásbérlet időseknek.) Önkormányzat működteti, v. piaci alapon üzemel.

Takarítást és portaszolgálatot igen, de más szolgáltatást, mint ápolást/gondozást nem kell biztosítani. Ha szükséges, szolgáltatóval köt szerződést.

Azok az önkormányzatok, amelyek veszteségesen működtetik, rákényszerülnek a idősek otthonává alakításra. A feladatalapú támogatás miatt. (Új befogadás csak minisztériumi engedéllyel lehetséges)

- **ENGEDÉLY NÉLKÜL ÜZEMELTETETT „ IDŐSEK OTTHONA „** - BEJELENTÉSRE A FELDERÍTÉSEK FOLYAMATOSAK.

HELYI ÖNKORMÁNYZATI FELADAT (KÖTELEZŐ)

- ÉTKEZTETÉS
- HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁST.
- 3000 FŐS LAKOSSÁGSZÁM FELETT : **IDŐSEK NAPPALI ELLÁTÁSÁT IS,**
- 30 000 FŐ FÖLÖTT : **IDŐSKORÚAK GONDOZÓHÁZÁT**

Közreműködnek még az önkormányzat mellett :

Egyházak, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek. (kiszereződés útján)

Az önkormányzati feladatok ellátásához a központi költségvetés szociális normatívával, intézményi normatívával, valamint kötött felhasználású támogatásokkal járul hozzá.

Az állam támogatása nem fedi le a működési költségeket, erre való a térítési díj.

A szegényebb önkormányzatok külön támogatást igényelhetnek, (és meg is kapják) a kötelező feladataik ellátásához.

Alapszolgáltatás térítési díja

- **-FALU- ÉS TANYAGONDOKI SZOLGÁLAT** **NINCS TÉRÍTÉSI DÍJ**
- **ÉTKEZTETÉS:** **MAX A JÖVEDELEM 30 %-a**
- **HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS :** **MAX A JÖVEDELEM 25%-a**
- **NAPPALI ELLÁTÁS :** **MAX A JÖVEDELEM 80%-a ,**

- Önkormányzati rendeletben szabályozzák, hogy kinek engedhető el a térítési díj

INTÉZMÉNYI BEVÉTEL, ÉS TÉRÍTÉSI DÍJ

- Térítési díj nem lehet magasabb a szolgáltatási önköltségnél
- + a fenntartó által meghatározott **belépési hozzájárulás** (beugró) , de nem mindenütt van , és nem is kötelező
- **Állami hozzájárulás** : az állami támogatást csökkenti az önkormányzat saját bevétele, ennek mértékét az adóerő-képesség határozza meg)
- Minél szegényebb egy önkormányzat, annál több támogatást kap a kötelező feladatok ellátásához.

KIEMELT FIGYELEM

Sok kérdés csoportosul a centralizált intézmények, és az egyházi kiegészítő normatívával kapcsolatosan, a feladatalapú finanszírozással kapcsolatban

- **A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** számít állami fenntartónak.
2012-ben bevezetett centralizáció nyomán jött létre, és az önkormányzatoktól szakosított ellátást nyújtó intézményeket vett át.
Elsősorban a gyermekvédelemben, majd más típusú intézményeket is, mint pl. idősek otthonait. (nagy munkáltatóvá vált, és sok ellátott gondoskodását látja el)
- **Egyházi kiegészítő normatíva** : nem csupán az önkormányzatoknak biztosított támogatást kapják meg, hanem ún. kiegészítő egyházi támogatást is, + 76,2 %-ot, ami korábban jóval magasabb szám volt.
- **Feladatalapú finanszírozás**
Szakosított idősellátásban lett bevezetve 2013 óta van, előtte normatív támogatás volt.
A működési költségekhez, és a bérköltségekhez ad finanszírozást, és ezt csökkenti a térítési díjjal.
Gond, hogy a támogatások mértéke kis mértékben emelkedik, nem követi az ellátás költségnövekedését.
Legnagyobb mértékben a demens betegek támogatása emelkedett, de korántsem fedik le a szükséges humánerőforrást

Mennyire motiváltak az önkormányzatok a szociális szolgáltatások ellátásában ?

Alacsony finanszírozás

Épületek, felszerelések amortizációja

Kiszámíthatatlan rezsiköltségek

Szakképzett munkaerőhiány

Egyre inkább halálközeli állapotban kerülnek be az idősek. (korábban 10-15 évet v többet is éltek idősek otthonában, ma már jóval gyorsabb a fluktuáció)

Köszönöm a figyelmeteket

Dr. Zsíros Lászlóné

Nyugalmazott szakvizsgázott szociális igazgató

2025